

Звіт

про періодичне відстеження результативності постанови Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві»

1. Вид та назва регуляторного акта, результативність якого відстежується, дата його прийняття та номер

Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» (далі – Порядок)

2. Назва виконавця заходів з відстеження

Державна служба України з питань праці

3. Цілі прийняття акта

Удосконалення процедури розслідування та ведення обліку нещасних випадків і аварій на виробництві, приведення її у відповідність до змін та вимог діючого законодавства, а також правового врегулювання питання розслідування професійних захворювань та отруєнь на виробництві

4. Строк виконання заходів з відстеження

з 10.06.2025 по 20.06.2025

5. Тип відстеження

Періодичне

6. Методи одержання результатів відстеження

Для проведення періодичного відстеження використовувався статистичний метод одержання результатів відстеження.

Відстеження результативності регуляторного акта здійснювалося у межах повноважень Держпраці, визначених Положенням про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 96, з дотриманням вимог статті 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Методики відстеження результативності регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308, та розділу IX Аналізу регуляторного впливу до проекту регуляторного акта.

7. Дані та припущення, на основі яких відстежувалася результативність, а також способи одержання даних

Для відстеження результативності регуляторного акта обрано такі показники, що безпосередньо характеризують результативність дії регуляторного акту та підлягають контролю:

кількість проведених розслідувань нещасних випадків, професійних захворювань на виробництві;

кількість проведених спеціальних розслідувань нещасних випадків, професійних захворювань на виробництві;

кількість скарг на результати спеціальних розслідувань нещасних випадків на виробництві;

кількість випадків травмування працівників під час виконання трудових обов'язків які настали внаслідок воєнних (бойових) дій;

кількість загиблих внаслідок нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, які настали внаслідок воєнних (бойових) дій;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основними положеннями акта.

Статистичні дані отримані з офіційного вебсайту Державної служби статистики України* та статистичних звітів територіальних органів Державної служби України з питань праці (Держпраці)**.

8. Кількісні та якісні значення показників результативності акта

/п	Показники результативності регуляторного акта	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1.	Кількість призначених розслідувань нещасних випадків, професійних**	4357	3041	3271
2.	Кількість призначених спеціальних розслідувань нещасних випадків, професійних**	2095	1342	1540
3.	Кількість скарг на результати спеціальних розслідувань нещасних випадків на виробництві**	131	87	92
4.	Кількість випадків травмування працівників під час виконання трудових обов'язків які настали внаслідок воєнних (бойових) дій**	0	628	646
5.	Кількість загиблих внаслідок нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, які настали внаслідок воєнних (бойових) дій **	0	217	196
6.	Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основними положеннями акта	Високий. Регуляторний акт оприлюднено на офіційному вебсайті Держпраці, Текст Порядку офіційно оприлюднено: Урядовий кур'єр від 07.05.2019 № 85; Офіційний вісник України від 03.05.2019 – 2019 р.,		

	№ 34, стор. 309, стаття 1217, код акта 94279/2019 Інформація про набрання чинності Порядку висвітлювалася в інформаційних ресурсах Держпраці, нарадах та на інших заходах, що проводились Держпраці.
--	---

Кількість суб'єктів господарювання (роботодавців), на яких поширюється дія регуляторного акта становить 1 956 320 (у 2021 році), 1 732 576 (у 2022 році), 1 913 257 (у 2023 році)*.

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів, пов'язаних із дією регуляторного акта, не передбачено.

Витрати коштів і час суб'єктів господарювання (роботодавців) та/або фізичних осіб, пов'язані з виконанням вимог регуляторного акта не збільшилися.

Під час проведення заходів з періодичного відстеження результативності регуляторного акта надходили звернення від фізичних/юридичних осіб щодо необхідності його перегляду.

9. Оцінка реалізації регуляторного акта та ступеня досягнення визначених цілей

Порядок визначає процедуру проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, а саме:

сприяє впорядкуванню в повній мірі взаємодії органів державного нагляду з питань охорони праці, промислової безпеки та суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб під час проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві;

чітко визначає права та обов'язки суб'єктів, на які поширюється його дія, зобов'язує їх виконувати визначені ним вимоги;

забезпечує об'єктивність розслідування та його спрямованість на профілактику, протидію приховування виробничих травм і професійних захворювань;

сприяє зменшенню кількості випадків порушень прав працівників у зв'язку з певними діями або бездіяльністю роботодавців;

забезпечує своєчасний та належний соціальний захист більшого кола осіб – потерпілих на виробництві.

Згідно з оперативним обліком, який здійснюється Державною службою України з питань праці відповідно до вимог пункту 63 Порядку, зареєстровано проведених розслідувань нещасних випадків на виробництві:

у 2021 році підприємствами (установами, організаціями) – 4357 розслідувань нещасних випадків на виробництві, у тому числі спеціальних розслідувань Держпраці – 2095;

у 2022 році підприємствами (установами, організаціями) – 3041 розслідувань нещасних випадків на виробництві, у тому числі спеціальних розслідувань Держпраці – 1342;

у 2023 році – 3271 розслідувань нещасних випадків на виробництві у тому числі спеціальних розслідувань Держпраці – 1540.

Водночас, з початком повномасштабної агресії рф, перед Держпраці та її

територіальними органами постали нові виклики, пов'язані, у тому числі, із забезпеченням своєчасного та об'єктивного розслідування нещасних випадків на виробництві, що сталися внаслідок бойових дій (бомбардувань, ракетних та артилерійських обстрілів, мінувань територій та приміщень, захоплення в полон, інших протиправних дій країни-агресора тощо) зокрема кількість випадків травмування працівників під час виконання трудових обов'язків які настали внаслідок воєнних (бойових) дій збільшилась з 0 у 2021 році до 646 у 2023 (в.ч. 196 загиблих).

Зважаючи на обставини, за яких стаються такі нещасні випадки, комісії з розслідування (спеціального розслідування), виникали складності з встановленням виду події, причин та встановлення осіб, які допустили порушення вимог законодавства з охорони та гігієни праці, з огляду на відсутність відповідного нормативно-правового акта з охорони та гігієни праці, який регулює зазначене питання, що призводило до затягування розслідування.

В межах цієї роботи та з метою врегулювання і удосконалення процедури розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві в умовах дії в Україні воєнного стану та ведення активних бойових дій, опрацювання та впровадження єдиного спрощеного механізму спеціальних розслідувань нещасних випадків на виробництві, що відбуваються під час виконання трудових обов'язків через активні бойові дії, були розроблені відповідні зміни до порядку розслідування, які 20 січня 2023 року затверджені на засіданні Уряду.

Внесеними змінами було врегульовано, зокрема, питання виключення або обмеження відповідальності роботодавців у випадках, що виникають внаслідок незвичайних та непередбачуваних обставин поза межами контролю роботодавця або внаслідок виняткових подій, наслідків яких було неможливо уникнути, незважаючи на вжиття всіх належних заходів, шляхом виключення пункту «Особи що допустили порушення вимог законодавства з охорони праці» з акта розслідування за формою Н-1, який є додатком 11¹ до Порядку.

З огляду на викладене, Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 (зі змінами) охоплює положення частини четвертої статті 5 Директиви Ради ЄС від 12 червня 1989 року про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі (89/391/ЄЕС).

Також, внесеними змінами було спрощено механізм розслідування нещасних випадків, скасовано окремі процедури та необхідність отримання довідок (щодо проходження навчання з охорони праці, медичних оглядів, наявності в організмі потерпілого алкоголю), також скорочено кількість осіб, що входять до складу комісій з розслідування (з 7 до 3) та передбачено можливість складання та підписання документів шляхом накладання електронного цифрового підпису, перелік яких також було скорочено (з 26 до 11).

Варто зауважити, що на сьогодні, серед країн Європейського Союзу, з якими Держпраці налагоджено двостороннє співробітництво, відсутній подібний практичний досвід розслідування нещасних випадків у період

воєнного стану. Україна є першою країною, яка в умовах повномасштабного вторгнення та війни, змінювала чинне законодавство, з урахуванням викликів, пов'язаних з веденням активних бойових дій, в тому числі й у сфері безпеки праці.

На сьогодні, нові положення порядку розслідування нещасних випадків в умовах воєнного стану успішно реалізуються на практиці та в повному обсязі.

Разом з тим, кількість скарг на результати спеціальних розслідувань нещасних випадків на виробництві у порівнянні з 2021 роком зменшилась у 2022 році на 33,6 %, а у 2023 році – на 29,8 %. Показник кількості скарг може бути некоректним з огляду на певні об'єктивні чинники в умовах дії правового режиму воєнного стану та ведення активних бойових дій на певних територіях України в період з 2021 по 2023 (доступ до інтернету, поштових зв'язку, тощо).

Проведений аналіз свідчить, що постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» на сьогодні реалізується у межах очікуваних параметрів і забезпечує досягнення поставлених цілей.